

Промени в климата и конкурентоспособността на ЕС

1. Високо ценим ролята на ЕС за провеждане на водеща и отговорна политика в областта на промените в климата.
2. Промените в климата са глобален, не само европейски проблем. Независимо какви значими резултати са постигнати в тази област в рамките на ЕС, ситуацията в глобален мащаб може да се влоши вследствие действията на останалите държави. Конкурентоспособността също е глобален въпрос, а не само вътрешен проблем на ЕС. Наложените ограничения във връзка с промените в климата натоварват едностранно страните членове на ЕС, което неминуемо дългосрочно ще води до намаляване на тяхната конкурентоспособност.
3. Усилията на политиците в ЕС трябва да бъдат насочени не само към налагане на ограничения за индустрията на ЕС, но преди всичко към включване на страни с мощни и/или бързо растящи икономики (САЩ, Китай, Индия, Бразилия и др.) в общите усилия за намаляване или ограничаване на емисиите от парникови газове (GHG).

САЩ, Китай, Индия, и Бразилия са основни конкуренти на ЕС, и същевременно допринасят най-много за увеличаването на емисиите на парникови газове (ПГ). На този етап от тях не се изисква да спазват конкретни количествени ограничения. Например, в периода 1990 – 2004¹ промяната в емисиите на ПГ за Китай се е увеличила със 108.7%, а за Индия – с 96.9%.

Независимо че Китай, Индия, и Бразилия са подписали и ратифицирали Протокола от Киото, те нямат задължение за намаляване на емисиите. Това са страни с бурно развиващи се икономики и огромно население, които поддържат използването като сравнителен измерител на приноса към промените в климата на всяка страна, показателят – емисии на ПГ на човек от населението. Ето защо поддържайки ниски нива на показателя за емисии на глава от населението, тези страни претендират, че трябва да бъдат приемани като положителен фактор за подобряване на околната среда и намаляване въздействието върху климатичните промени.

---

¹ Източник: <http://cdiac.ornl.gov/> - Carbon Dioxide Information Analysis Center (Информационен център за анализ на въглероден диоксид).

От друга страна, ЕС и другите индустриално развити страни преминават през период, характеризиращ се със застаряване на населението и ниска раждаемост, което води дори до по-високи стойности на показателя за емисии на ПГ на човек от населението, независимо от по-ниските абсолютните нива на емисиите.

4. В случай, че политиките не успеят да изпълнят тази цел, политиката на ЕС за промените в климата би трябвало да бъде преосмислена; изискванията, времевите срокове и ограниченията на емисиите на ПГ, както и очакваното разпределение на задълженията трябва също да бъдат преразгледани. Не трябва да забравяме, че политиките се избират от народа, затова преди налагането на непопулярни за икономиките им регулации, трябва първо да поставят пред себе си и изпълнят съответните отговорни задачи, и след това да пристъпват към строги ограничителни изисквания към индустрията и обществото.
5. Ако страните в ЕС действат сами, а САЩ, Китай, Индия и Бразилия не бъдат привлечени за решаване на проблемите, свързани с промените в климата, чрез поемане на задължения за съществено намаляване и ограничаване на емисиите, тогава европейските инвеститори ще пренасочат своите инвестиции към държави извън Европа, което на свой ред ще влоши още повече околната среда в глобален мащаб.
6. В повечето случаи инвестирането в намаляване на емисиите на ПГ води до задържане или загуба на конкурентоспособност и/или до пренасочване на индустриалните инвестиции извън Европа. Това е сериозна дилема, пред която са изправени европейските индустриалци а сме свидетели и на първите важни сигнали за преразпределяне на инвестициите. Тази тенденция ще постави под заплаха един от основните принципи на ЕС – кохезионната политика и ще окаже негативно влияние върху изпълнението на целите на Лисабонската стратегия.
7. Бих искал да предложа следната нова политика за промените в климата при определяне на мерките за намаляване на емисии на ПГ, и в съответствие с тях за намаляване на натиска върху индустрията на ЕС.

Мерките за намаляване на емисиите от парникови газове трябва да бъдат принципно различни и предприети по коренно различен начин в следните три направления:

Първо направление – ефективност

Мерките, които водят към повишаване ефективността по намаляване на емисиите на индустрията и услугите и позволяват възстановяването на инвестициите, трябва да бъдат въвеждани приоритетно. Паралелно с това трябва да се налагат нови стандарти, вкл. ограничения по внос от страни произвеждащи извън тези стандарти и BAT² (Най-добри налични техники). Например, производствени

---

² BAT – Best Available Techniques (Най-добри налични техники)

сектори, стандарти за строителни изолации, по-ниско потребление на електричество и горива, включително и за леките автомобили, обществения транспорт, и др.

Второ направление – монополни оператори и сектори

Мерките за намаляване на емисиите от парникови газове трябва да бъдат налагани много внимателно на монополни оператори и сектори. Например, производството и преноса на електрическа енергия, производство и пренос на топлоенергия, и т.н.

Тези монополни оператори биха могли бързо да отговорят на наложените изисквания на ЕС за намаляване на парниковите емисии. Те ще закупят необходимите емисионни квоти, ще направят необходимите инвестиции, ще ги включат разходите и така ще формират по-високи продажни цени (електроенергия и топлоенергия). В резултат на увеличението на тези монополни цени, индустриалните потребители ЕС (химия, цимент, металургия, целулозно-хартиена промишленост и др.) ще бъдат натоварени допълнително в добавка към своите задължения и проблеми за намаляване на парниковите емисии. Конкурентоспособността на индустрията на ЕС ще се влоши поради този кумулативен негативен ефект.

ЕС се нуждае от една нова, внимателно преценена политика вкл., контрол на ценовите равнища в това направление при налагане на нива за намаляване на парниковите газове.

Трето направление – индустрия

Преоценка на рестриктивните мерки за индустриалните сектори, които ще бъдат подложени на натиска на външни конкуренти, които не се съобразяват с изискванията на ЕС, както и са подложени на натиска на по-високи цени на енергията (по-високи цени вследствие прилагане на намаляване на парниковите емисии в монополните сектори). Трябва да се договори, приеме и прилага решителна политика с ясно поставени цели въз основа на прилагането на секторни стандарти - т.н. BATNEEC³ възприети като еталони в световен мащаб.

8. Като Общност на европейските държави трябва да отложим и преразгледаме сроковете за съблюдаване на стандартите на ЕС за намаляване на емисиите от ПГ в индустрията, поне дотогава докато САЩ ратифицират и започнат да изпълняват задълженията си по Протокола от Киото, а Китай, Индия, Бразилия и другите развиващи се страни се обвържат с цели и срокове за ограничаване на емисиите от парникови газове.

Януари 2008 г.

**Божидар Данев,
Председател на БСК**

---

³ BATNEEC – Best Available Techniques Not Entailing Excessive Costs (Най-добри налични техники неналагащи прекомерни разходи)